

[Fuglsang.]

under produktionsforhold, der var ganske anderledes, end de er nu. Der tales så meget om de nye krav, som de ændrede markedsforhold og skærpet konkurrence stiller til dansk produktion, krav, som med stor iver fra alle sider føres videre til arbejderne. Men tror nogen, at de i længden kan og vil blive opfyldt, når alene arbejdsgiverne bestemmer og arbejderne kun betragtes som et led i maskineriet og en omkostningspost på regnskabet, det gælder om at mindske mest muligt?

Den megen uro på vore arbejdspladser viser det modsatte. Hvad man end vil udfolde af taler og henstillinger, indgreb og voldgiftsdomme, så vil det alt sammen logiskvis ikke nytte, så længe Arbejdsgiverforeningens hårde kerne kun kender én politik: et stadig øget menneskeligt pres for at øge produktionen, stadige krav til andre for at øge egen fordel og profit, mens arbejdernes andel i udviklingen bliver hårdere og mere ensformigt arbejdstempo, hurtigere opslidning, utryghed i beskæftigelsen — og for forbrugerne, trods alle løfter om det modsatte, højere priseniveau.

I øvrigt viser den jubilerende voldgift og dens virke gennem årene, hvor vigtigt det er overhovedet at sikre befolkningens demokratiske deltagelse på alle samfundslivets felter, ikke blot i det formelle lovgivningsarbejde, men også i lovenes administration og juridiske fortolkning. Herved understreges igen nødvendigheden af mere demokratiske uddannelsesmuligheder end dem, der i øjeblikket genspejles i den klasse-mæssige sammensætning af de studerende ved vore højere læreanstalter. Den overvægt, bestemte befolkningslag har her, virker jo langt videre: ind i den højere administration og i vore juridiske organer. Det vil være et letsindigt selvbedrag at tro, at f. eks. en dommer — lad det være mere eller mindre bevidst — ikke skulle fortolke lov og ret ud fra den ånd, han er opdraget i, de forhold, han kender, og i sidste instans den klasse, han er udgået fra.

Til slut: det, som er gået gennem talerne i dag, er det, som det ærede medlem hr. Per Hækkerup udtrykte med ordene om det mere og mere klare skel, der tegner sig i dansk politik. Man søger for befolkningen

at tegne billedet af to store, skarpt og principielt adskilte modsætninger og at aftegne dem som det eneste valg for det danske folk. Men hvad er sandheden? Det er, at mellem de partier, der slår sig sammen under betegnelsen demokratiske, er der i principielt afgørende spørgsmål ingen absolutte modsætninger, men kun strid om mere eller mindre væsentlige nuancer — sådan som allerede Christmas Møller sagde med en konservativs forståelse: vi er alle socialister, og som Hans Hedtoft sagde: vi er alle liberale.

Udenrigspolitisk har partierne været enige om fortsat tilslutning til NATO med deraf følgende konsekvenser, herunder forsvarsforliget, selv om de så kan strides fremover om nogle hundrede millioner mere eller mindre. På samme måde med markedsproblemerne: de har stredes og vil fortsat skændes om tilslutning til de seks eller de syv, eller om de skal slås sammen, men alle har været enige om, at vi skulle ind i en vestlig blok.

På samme måde i indenrigspolitikken. Den har som nævnt været præget af, at regeringen i en række afgørende spørgsmål har givet efter for oppositionen. Vi så det så sent som i går med lovforslaget om sygeforsikring — hvis positive sider jeg absolut ikke vil underkende; bl. a. har man imødekommet vigtige kommunistiske krav om forbedret og obligatorisk sygelønsordning og om en forbedret barselhvilelovgivning for udearbejdende kvinder. Men også her gav man ganske unødvendigt efter for oppositionen i spørgsmålet om speciallægehjælp, skønt man vidste, at oppositionen i alle tilfælde — og, som det viser sig: så temmelig med alle midler — ville modsætte sig loven.

En sådan eftergivenhedspolitik er farlig, ikke blot for disse partier selv, men for en folkedemokratisk udvikling overhovedet. I en række lande har svigten af centrale politiske opgaver ført til skuffelse i folket, mistillid til alt og tilbagegang for demokratiet. I England, der efter krigen begyndte med et solidt arbejderpartiflertal, har dette ført til tilsyneladende voksende konservativt flertal. I Italien er socialdemokratiet sprængt og dets højre fløj svundet ind til en sekt — og udviklingen i Frankrig kender vi.

Men det er ikke rigtigt, at der kun er disse 2 fløje, at der kun er det valg i dansk